

Felsőoktatás-stratégiai „üzleti intelligencia” megalapozása

Szenczi Beáta

Közismert, hogy a környezetletapogatás (environmental scanning) a gazdasági szereplők számára a tevékenységük szempontjából kulcsfontosságú területekről származó információk folyamatos gyűjtését jelenti, erre épülnek fel üzleti intelligencia (business intelligence) rendszereik.

Egyetemi környezetben ennek a kihívásnak az felel meg, hogy az egyetem mindenkori vezetése képes legyen a felsőoktatás világában végbemenő komplex változások nyomon követésére. Döntéseik, választásaik megalapozásához elengedhetetlen, hogy ha mégoly felszínes, de áttekintő képpel rendelkezzenek a „versenyterről”, amelyben az általuk igazgatott szervezet a jövőjét és helyét keresi.

Az sem titok, hogy az adminisztráció „mókuskerekében” se idő, se mód nincs arra, hogy professzionálisan kialakított információmenedzsment megoldások, kiépített, szelektált tájékoztató csatornák segítsék a döntéshozókat.

Emiatt fogtunk abba a kutatási programba, amelynek eredményeként termék-szerű szolgáltatásként 2011-ben két próbaszámmal jelent meg a Felsőoktatás-stratégiai Hírlevél (Mellékletben közöljük mindkettőt). Célja, hogy a felsőoktatás jövője iránt érdeklődőket, szakembereket, stratégiai döntéshozókat tájékoztassa a felsőoktatásban hazai és nemzetközi szinten végbemenő legfrissebb változásokról, dilemmákról, a területet érintő kutatásokról. Műfaja és terjedelme nem engedi meg, hogy teljes képet adjon az aktuális kérdésekről, de fogódzót kínálhat a tekintetben, hogy hogyan, milyen források alapján érdemes tájékozódni a felsőoktatás-stratégiai források és irodalmak világában. A következőkben erről, mint megalapozó kutatásunk eredményéről nyújtunk egy rövid áttekintést.

A tájékoztatót segítő, a téma legfrissebb elsődleges szakirodalmát feltáró, összegző időszakos kiadvány a Research Into Higher Education Abstracts évente háromszor közöl összefoglalókat a legfrissebb nemzetközi folyóiratokból. A referáló folyóirat nyolc téma köré csoportosítja a cikkeket, amelyek együttesen kiválóan lefedik a felsőoktatás elmélete és gyakorlata szempontjából releváns kérdésköröket: (1) nemzeti rendszerek és összehasonlító vizsgálatok; (2) intézményvezetés, menedzsment; (3) tanterv; (4) kutatás; (5) hallgatók; (6) dolgozók; (7) finanszírozás és források; (8) kutatómódszertan. Az egyes kategóriák címkéit kulcsszavaként használva magunk is kereshetünk a hazai és nemzetközi tudományos folyóiratok cikkei között. A kulcsszavak-listáját kiegészíthetjük még a stratégia, tervezés, innováció és technológia kulcsszavakkal, melyek szintén a

felsőoktatás-kutatás egy-egy kurrens irányvonalát fedik le.

A felsőoktatás világának sokat vitatott témáját képezik a különböző felsőoktatási rangsorok, például a *Humboldt Rangsor*, a *Global Higher Education Ranking*, az *Academic Ranking of World Universities*, a *Times Higher Education* rangsora és hazánkban a felvi.hu rangsora. Az egyeteme-
ket színvonaluk alapján sorrendbe állító rangsorok módszertanukat tekint-
ve nagyban eltérnek, a módszerek összehasonlításáról számos tudományos
folyóiratban olvashatunk tanulmányokat. A nemzetközi rangsorok elemzé-
séről közöl cikket például 2011-ben az *International Higher Education* és a
Higher Education Quarterly is.

A tudományos folyóiratok mellett a tájékozódás másik forrását jelentik
az ún. tudástárak. A legtöbbször weben elérhető tárák dinamikusan bővülő
és rendszerezett információs kínálattal rendelkeznek az oktatási és képzési
trendekről, a végrehajtandó reformokról, innovációkról. Egy-egy témához
kapcsolódóan elérhetővé tesznek tanulmányokat, stratégiai dokumentu-
mokat, elemzéseket, ezekhez linkajánlókat kapcsolnak. Nemzetközi szín-
téren ismert tudástár például a *Higher Education Resource Hub* és a Boston
College által működtetett *Centre for International Higher Education*, míg
hazánkból megemlítendő a *Tempus Közalapítvány Tudásközpontja*.

További forrásként említhetők még a különböző szakmai lapok, ma-
gazinok, így például a *Times* vagy a *Guardian* felsőoktatással foglalkozó ki-
adványa. Kiterjedt információs bázissal szolgálnak a különböző hír- és in-
formációs portálok is, például a *Világbank* felsőoktatással foglalkozó por-
tálja vagy a világ neveléstudományi konferenciáit összefogó és hírül adó
Higher Education Conferences Worldwide. Megemlítendő még a szakmai
fórumok és blogok (pl. az *International Higher Education Consulting Blog*, a
Higher Education Weblog), melyek nemzetközi konzultációra, tapasztalat-
cserére is lehetőséget adnak.

A Hírlevél jövőjével kapcsolatban minimális program az, hogy újabb
„kiadásai” jöhessenek létre máshonnan előteremtett forrásokból. Középtá-
von pedig nem elképzelhetetlen, hogy a szegedi szellemi termék kívánatos
szolgáltatás lehet a teljes hazai felsőoktatás számára, ebben az esetben a he-
lyileg „inkubált” Hírlevél az országos piacra léphet.

Tudományos folyóirat-szerkesztő keretrendszerek

Egy egyetem presztízsének, rangjának egyik legjobb mutatója az adott
intézményben szerkesztett nemzetközi szakfolyóiratok száma.

Ebben a pillanatban két olyan keretrendszer áll rendelkezésre az SZTE
és SZBK oktatói számára, amely megoldja a platformteremtés problémáját,

és a teljes online (elektronikus) szerkesztési folyamatot gondozza, ha valaki szakfolyóirat kiadására vállalkozik. Mindkét keretrendszert rövid bemutatkozásra kértük.

oeSys – Online Editorial System

Hefkó Levente

Az oeSys rendszer online módon teszi lehetővé egy folyóirat teljes szerkesztőségi és értékesítési folyamatának menedzselését. A felhasználóknak nincs szükségük speciális program letöltésére, beállítására, csak egy böngészőt kell megnyitni a rendszer használatához. A program többszereplős, rangokkal jól specifikált szerkesztőségi munkát segíti elő a cikkek feltöltésétől, azok megvitatásán, minősítésén keresztül egészen egy online folyóiratban történő publikációig. A publikációs folyamat támogatása mellett lehetőséget biztosít az elkészült cikkek, folyóiratszámok árazására, valamint értékesítésére is, akár online fizetés használatával.

Rangok bemutatása

A rangok definiálják a rendszerbe bejelentkezett felhasználó jogosultságait, tehát a rang határozza meg, hogy milyen műveleteket tud végrehajtani.

Szerző:

- szabadon regisztrálhat;
- új cikket/cikkverziót nyújthat be;
- nyomon követheti cikkei állapotát.

Technikai szerkesztő:

- segítségével a főszerkesztőhöz már csak formailag helyes, ellenőrzött cikkek kerülnek.

Főszerkesztő:

- szerkesztésre oszthatja ki a cikkeket, vitafórumokat nyithat;
- dönthet a vizsgált cikk sorsáról (elfogadhat, törölhet, elutasíthat);
- új füzeteket hozhat létre, köteten belül a cikkeket blokkokba rendezheti, majd a szedő által végzett módosításokat elfogadva véglegesítheti a kötetet.

Szerkesztő:

- a cikkeket lektorálásra kínálhatja fel;
- a lektori vélemények alapján minősítheti azokat, javaslatokat tehet a főszerkesztőnek.

Lektor:

- a szerzők által felkért lektorok az oeSys felületén, de akár e-mailben is megtehetik megjegyzéseiket, vagy visszautasíthatják a felkérést.

Szedő:

- módosíthatja, átszervezheti, pontosíthatja a kötet felépítését;
- fedőlapokat tölthet fel;
- a kész szedést a főszerkesztő fogadja el.

Kereskedő:

- különböző árszámítási módszerekkel árazhatja, és publikálhatja a köteteket, cikkeket;
- vevői kosarakat tarthatja karban;
- vevői engedélyeket definiálhat.

Funkciók bemutatása nagy vonalakban:

- a rendszerhez dedikált email postafiók automatikus kezelése, levelek teljes körű feldolgozása;
- szerzők regisztrálása, cikkek feltöltése;

- a cikk szerkesztőségi életútjának teljes körű támogatása (metaadatok megadása, szerkesztés, lektorálás, megvitatás, minősítés, új verziók felvitele, elfogadás, törlés, kötetbe rendezés, publikálás, értékesítés);
- a biztonságos adatkezelés érdekében megerősítő levelek kezelése (pl. új cikk regisztrációjakor);
- automatikus értesítő levelek a szerepeknek és a cikk adott állapotának megfelelően;
- a rendszer kezeli a cikkekhez kapcsolódó levelezést, így azok rendezetten egy helyen megtekinthetők;
- új kötet megjelenésekor a megfelelő szűrési feltételekkel feliratkozók hírlevelet kapnak;
- összetett cikk és kötetárazás, engedélyezési rendszer a kereskedői oldalon, a vásárlók regisztrálhatnak egyenként, vagy intézményi vásárlás esetén az engedélyezési rendszer biztosít hozzáférést a cikkekhez, akár IP alapon is;
- a cikkek minden adatuk alapján kereshetők, a kötetek tallózhatók.

Oktatás

A vásárlók, szerzők és lektorok felülete egyszerű és logikus, ezért az ilyen szerepkörökben tevékenykedő felhasználók számára nem szükséges külön oktatás, a helyérzékeny súgó elegendő a használat támogatására. A szerkesztők, adminisztrátorok felülete szintén logikus, de a folyamatok és a funkciók összetettsége, indokolja egy kezdő oktatás megtartását, melyet természetesen biztosítunk Ügyfeleink számára. A rendszer használatának megkezdése után előre egyeztetett időközönként auditot tudunk biztosítani, mely során kiderülhet a nem megfelelő használat, valamint sor kerülhet az új felhasználók oktatására is.

Fizetési konstrukciók: szoftver megvásárlása vagy SaaS

Lehetőség van a szoftvert egy összegben megvásárolni, majd saját szerveren vagy az iKron Kft által biztosított szerveren futtatni, használni. Ha nem szeretnének nagyobb kezdeti beruházást megvalósítani, ak-

kor jobb választás a SaaS konstrukció (Software as a Service), mely kedvező havi díjak fizetésével teszi lehetővé a rendszer használatát. SaaS konstrukciót esetén is választható, hogy saját vagy iKron-os szerveren üzemeljen a szerkesztőségi rendszer.

További információk

Hefkó Levente

operatív igazgató

iKron Kft.

Székhely: Szeged-6725, Kálvária sgt. 87.

Cégbíróság: Csongrád Megyei Bíróság mint Cégbíróság

Cégjegyzékszám: Cg.06-09-007806

E-mail: lhefko@ikron.hu

WWW: <http://www.ikron.hu>

Tel: +36 62 552 465, +36 62 552 466

Fax: +36 62 552 466

Mobil: +36 20 598 0840